

Zorg voor onze ouderen: **het**

De bewoners van verpleeghuis Hogewey in Weesp kunnen ervoor kiezen om op het complex in een echt restaurant te gaan eten. Ook kunnen ze schilderles nemen of boodschappen doen in een supermarkt. De trefwoorden zijn: persoonlijke en flexibele zorg.

kan écht anders!

Het lijkt wel alsof in de zorg alles draait om 'goedkoper en efficiënter', maar gelukkig zijn er mensen die het anders aanpakken. Jan Slagter ging praten met twee enthousiaste vernieuwers in de ouderenzorg.

TEKST MONIQUE VAN DE SANDE BEELD VIVIUM ZORGGROEP: HILVERZORG

JAN SLAGTER: "Met mijn 58 jaar schaar ik mezelf onder de actieve ouderen. Die categorie is in Nederland heel groot. Maar we weten allemaal: er komt een dag dat je een beetje hulp kunt gebruiken. Op dat moment wil je verzekerd zijn van goede zorg. Volstrekt vanzelfsprekend, vind ik. Alleen denkt iedereen bij het woord zorg tegenwoordig onmiddellijk aan bezuinigingen. Wat houden we straks nog over? Moeten we ons zuur verdiende spaargeld opmaken voordat we in een zorginstelling terecht kunnen? Laten we hopen dat het nooit zo ver komt.

Eén ding is wel al duidelijk: de overheid wil dat ouderen zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Prima, want de meeste ouderen willen precies hetzelfde. Maar daar hoort wel goede thuiszorg bij, geleverd door vertrouwde en betrouwbare medewerkers. Wat mij betreft is het pakket pas compleet als ouderen niet eenzaam verpieteren, maar elkaar blijven ontmoeten om samen te eten of een kaartje te leggen. Aangepaste woonvormen kunnen hier uitkomst bieden, maar ook goed begeleide buurtinitiatieven. En als het met de zelfstandigheid echt niet meer lukt, dan moeten er gewoon goede instellingen zijn waar je zo veel mogelijk jezelf kunt blijven. Betutteling, je moet er niet aan denken. In de Telefilm

Nooit te Oud – komend voorjaar bij MAX op televisie – is te zien hoe de bewoners van een zorginstelling er tegen in opstand komen. Ondanks alle sombere berichten uit Den Haag zijn er gelukkig bestuurders in de zorg die hun ideale hoog houden. Zij realiseren plannen waarbij het niet in de eerste plaats draait

Jan Slagter:

'Betutteling, daar moet je toch niet aan denken?'

om 'goedkoper en efficiënter', maar vooral om 'beter en aantrekkelijker voor de klant'. Omroep MAX volgt deze ontwikkelingen op de voet. Ik stel u dan ook graag voor aan twee inspirerende zorgvernieuwers: Jannette Spiering, directeur van verpleeghuis Hogewey (onderdeel Vivium Zorggroep) in Weesp, en Patricia Esveld, lid van de raad van bestuur van zorgorganisatie HilverZorg, actief in en rond Hilversum."

PATRICIA ESVELD: "HilverZorg omvat verschillende zorginstellingen en verpleeghuizen, en heeft daarnaast

een eigen thuiszorgorganisatie. We vinden het belangrijk dat bewoners zich op onze woonlocaties zo veel mogelijk thuis voelen. Maar we dragen er ook graag aan bij dat mensen zo lang mogelijk op een plezierige manier in hun eigen huis kunnen blijven wonen. De meeste thuiszorgorganisaties zijn heel groot, waardoor de zorg minder persoonlijk en minder flexibel is. Wij zijn een jaar geleden gaan onderzoeken of het anders kon. Inmiddels werken we met kleinere wijkteams die een kleiner aantal klanten bedienen, maar daarnaast ook veel meer inspelen op individuele wensen. Stel dat je graag om zes uur opstaat, omdat je dat je hele leven gewend bent. Vroeger was het dan: 'Sorry, wij starten pas om half acht', maar nu zeggen we: 'Prima, we zijn er!' Bij andere zorgvragen geldt datzelfde principe: niet schermen met regels, maar kijken hoe het wél kan."

JANNETTE SPIERING: "Dat herken ik. We merkten dat de bewoners van ons verpleeghuis niet zo tevreden waren. Hun klachten hadden niet rechtstreeks te maken met de zorg, maar veel meer met de dingen eromheen, dus op het terrein van wonen, welzijn en welbevinden. Ze vonden dat ze de regie te veel uit handen hadden moeten geven, terwijl ze dolgraag de gewone dingen van vroeger wilden >

blijven doen: zelf koken, kleding was-
sen, een ommetje maken, lid zijn van
een vereniging, en af en toe uit eten.
Ons nieuwe motto werd dan ook:
'Gewoon wonen voor dementerenden.'
Dat klinkt iets simpeler dan het was,
maar we zijn er opgewekt mee
aan de slag gegaan in ons oude ge-
bouw: een oerlelijke betonnen kolos.
Van de gemeenschappelijke ruimtes
maakten we woningen, compleet met
een eigen deurbel, en we sjoewden
wasmachines naar binnen. Verder
zijn we gaan werken met leefstijlen,
wat inhoudt dat we bewoners bij el-
kaar plaats en die elkaar vinden in
normen, waarden en belangstellings-
sfeer. Inmiddels hebben we zeven
leefstijlvarianten: van stads tot huise-
lijk en van christelijk tot cultureel.
Alle bewoners nemen immers hun
ervaringen, voorkeuren en eigen-
schappen van een heel leven mee."

Patricia:

**'Ook het personeel
heeft het nu meer
naar de zin.'**

PATRICIA: "Jij weet ongetwijfeld ook
uit ervaring dat zo'n omwenteling al-
tijd behoorlijke eisen stelt aan de me-
dewerkers. Zij moeten vaste patronen
loslaten en zich flexibeler opstellen,
maar uiteindelijk snijdt het mes aan
twee kanten. Doordat klanten meer
waardering uiteten, wordt het leuker
om ze tegemoet te komen. Zo krijg je
een veel grotere betrokkenheid."

JANNETTE: "En als je eenmaal zo'n
vernieuwingstraject hebt opgestart en
merkt dat je op de goede weg zit, dan
kun je je visie verder uitbouwen. Ik
zeg altijd: 'Het zit niet in de muren',
want we zijn een heel eind gekomen
in dat vreselijke oude gebouw. Maar

ons nieuwe gebouw De Hogeweyk is
wel de kroon op ons werk. Het heeft
één in- en uitgang, want de mensen
zijn toch dementerend, maar daar-
binnen is het eigenlijk een normale

Jannette:

**'Niet bezig zijn met
regels, maar kijken
wat wél kan.'**

woonwijk met alle voorzieningen die
daarbij horen, inclusief straatjes en
hofjes die vrij toegankelijk zijn. Voor-
al die buitenruimte is voor veel be-
woners een groot goed. We zijn er
best trots op dat we in ons laatste
cliënttevredenheidsonderzoek een
8,9 scoorden. En dat we sinds de ope-
ning van het gebouw, eind 2010, on-
gelofelijk veel internationale belang-
stelling krijgen. Echt van Noorwegen
tot Japan."

JAN: "En de kosten? Bij vernieuwen-
de projecten in de zorg denk je al snel
dat ze duur zijn."

JANNETTE: "Kleinschalig is inder-
daad wat duurder dan grootschalig,
maar bewoners van De Hogeweyk
betalen evenveel als in elk ander ver-
pleeghuis. Dat we onze begroting
sluitend houden, is een kwestie van
hard werken met een relatief lage
overhead, maar ook van creativiteit.
We vragen bijvoorbeeld geld voor
werkbezoeken van andere instellin-
gen, en we besteden dat aan het on-
derhoud van tuin en gebouw, en aan
de opleiding van onze medewerkers."

PATRICIA: "De toekomst van de
thuiszorg, inclusief de kosten die
daarmee gemoeid zijn, is helaas nogal
onzeker doordat de overheid verple-
ging en verzorging uit elkaar wil trek-
ken. Volgens de plannen wordt de
verpleging een zaak van de zorgver-

zekeraar, terwijl de verzorging straks
onder de gemeenten valt. Als de
plannen doorgaan, hopen we dat de
nieuwe inrichting van de zorg leidt
tot een nauwere samenwerking tus-
sen gemeenten, welzijnswerk en wo-
ningbouw. Op die manier kun je kos-
ten besparen, terwijl de kwaliteit van
de zorg op peil blijft. Dat laatste bete-
kent wat ons betreft dat klanten de
regie behouden en liefst ook hun ei-
gen geldpotje beheren. En dat ze zo
veel mogelijk gehoord worden in hun
individuele wensen. Dat winstpunt
laten we onze klanten en onszelf niet
meer afnemen."

JANNETTE: "Bij de bezuinigingen
blijven verpleeghuizen voorlopig nog
buiten schot. Toch ben ik ervan over-
tuigd dat de toekomst nieuwe uitda-
gingen zal bieden, en dat we daar-
voor nieuwe oplossingen vinden. Een
goed plan moet je gewoon uitvoeren,
vind ik. Als wij ons hadden laten te-
genhouden door alle 'ja maars', dan
was De Hogeweyk er nooit gekomen."

Een bewoonster en een medewerkster
van HilverZorg in Hilversum.

